

Jääkauden jälkeen maa alkoi kohota merestä

Pge1 | Suomi

Leena Kangas-Järviluoma

Maankohoaminen

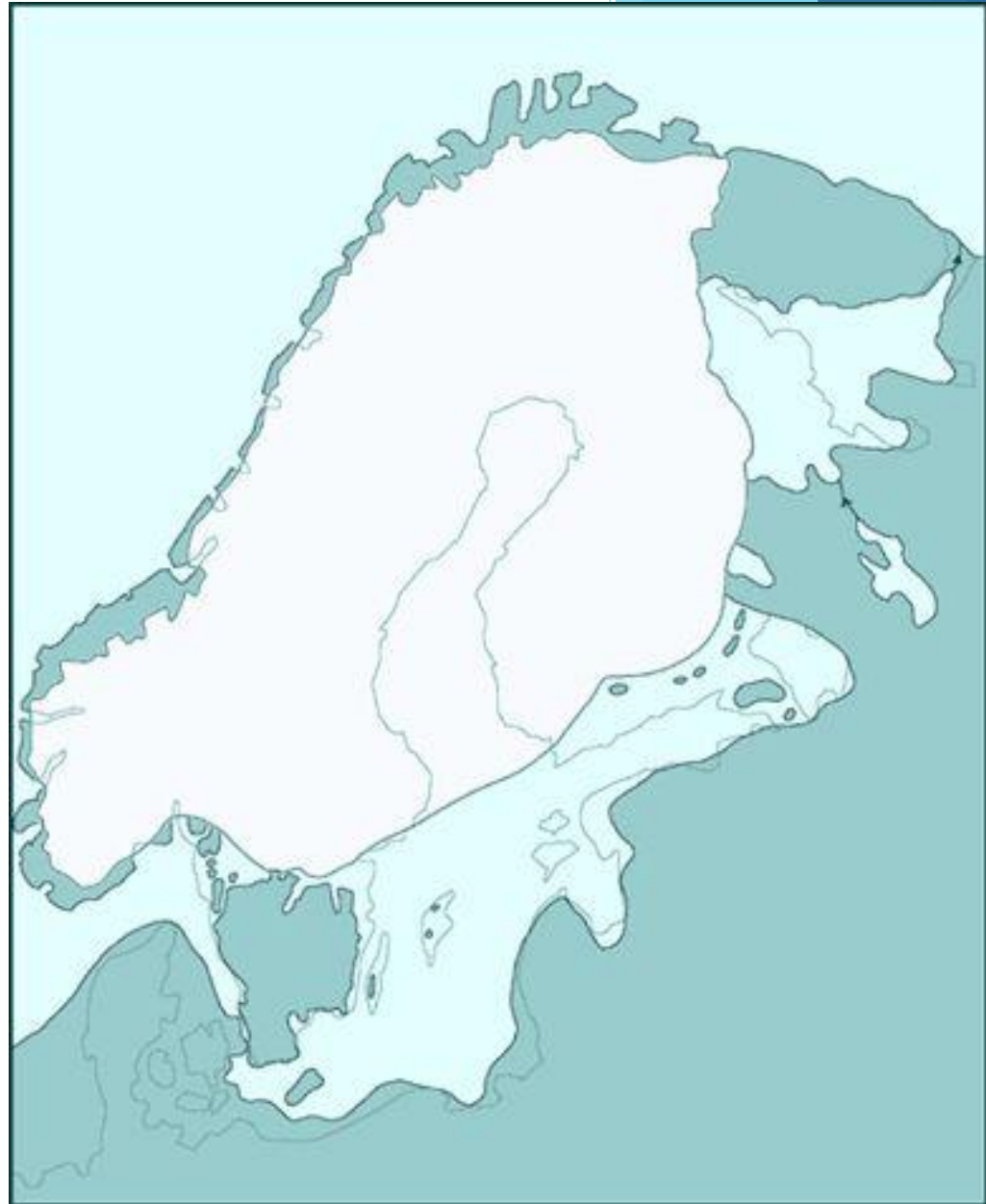
- ▶ paksu mannerjää on painanut maan lommolle
- ▶ jään paineen hellittäessä lommo alkoi oieta
- ▶ lommon oikenemista kutsutaan maankohoamiseksi
- ▶ Suomessa maa kohoaa vuosittain 0,4-0,7cm
 - ▶ eniten maa kohoaa Perämeren rannikolla

Itämeren vaiheet

- ▶ Itämeren muodostuminen alkoi, kun Skandinaviaa peittävä mannerjää sulii ilmaston lämpenemisen myötä
- ▶ Jään sulaminen ja maankohoaminen on vaikuttanut Itämeren vaiheisiin merkittävästi
- ▶ nykyisenkaltaisena Itämeri on ollut 2000-3000 vuotta

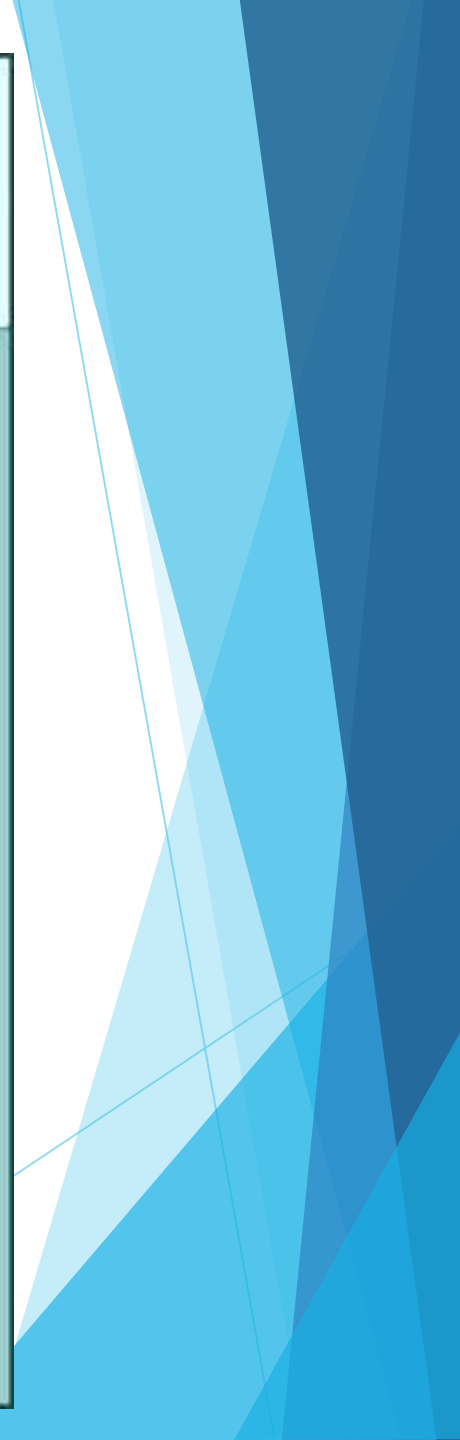
Baltian jääjärvi

- ▶ 13 000 - 11 590 vuotta sitten
- ▶ makeanvedenallas

Yoldiameri

- ▶ 11 590 - 10 800 vuotta sitten
- ▶ sai nimensä Yoldia arctica -simpukan mukaan
- ▶ meriyhteys Pohjanmereen
- ▶ vesi kuitenkin vähäsuolaista jäätiköltä tulevien sulamisvesien takia

Ancylusjärvi

- ▶ 10 800 - n. 9000 vuotta sitten
- ▶ meriyhteys katkesi maankohoamisen takia
- ▶ sai nimensä Ancylus fluviatilis -kotilon mukaan
- ▶ vedenpinta korkealla (maankohoaminen + sulamisvedet jäätiköiltä)
 - > suuria alueita veden alla

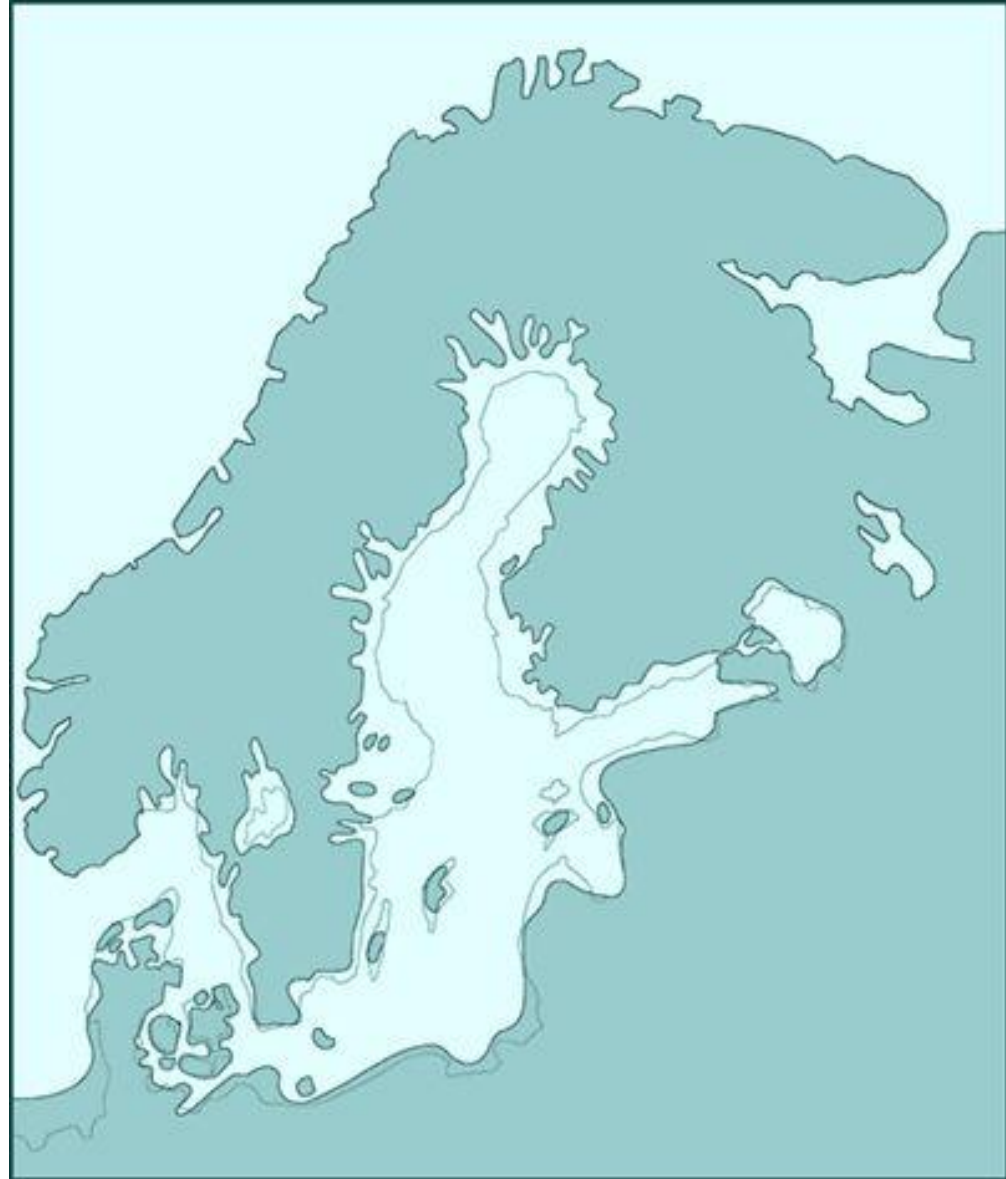
Litorinameri

▶ 8000 - n. 3000 vuotta sitten

▶ sai nimensä

Littorina littorea -kotilon mukaan

▶ meriyhteys > suolainen vesi

Suomen maaperä

- ▶ Pohjolassa kallioperän päällä oleva maaperä on ohut
 - ▶ esim. Suomessa n. 3-4m
 - ▶ mannerjäätikkö on vienyt sen pois
- ▶ kallioperän rapautuessa syntyy kivennäismaalajeja
 - ▶ sora
 - ▶ hiekka
 - ▶ hieta
 - ▶ hiesu
 - ▶ savi
- ▶ Suomen yleisin kivennäismaalaji on moreeni

- ▶ kasvien ja eläinten kuollessa niiden jäänteet lahoavat
 - ▶ syntyy eloperäisiä maalajeja
- ▶ Pohjolassa nämä ovat hyvin nuoria maalajeja
 - ▶ syntyneet jääkauden jälkeen
- ▶ eloperäisiä maalajeja
 - ▶ kangasturve
 - ▶ suoturve
 - ▶ multa
 - ▶ lieju